

Život bez Boga

"Grijeih je glavni neprijatelj naše sreće, ali ima malo moći nad Božjim milosrđem." Novi članak u seriji Svjetlo vjere.

27.09.2019.

Kompendij Katekizma Katoličke crkve počinje s ovim pitanjem: "Što je Božji plan za čovjeka?", a on daje odgovor: „Bog, beskrajno savršen i blagoslovljen u sebi, u planu čiste dobrote slobodno je stvorio čovjeka da ga učini dionikom u svom blagoslovljenom životu." [1] To jest, Bog nas je stvorio da budemo sretni,

a put da to postignemo jest da budemo s Njim (usp. Mk 3,13) i dijelimo u Njegovom blagoslovljenom životu. Sva Isusova učenja usmjerena su na poticanje ove radosti: *Ovo sam vam govorio da moja radost bude u vama i da vaša radost bude puna* (Iv 15,11). Bog Otac, kao i svi očevi na ovom svijetu, želi da Njegova djeca budu sretna.

Božji plan, naša čežnja za punoćom ljubavi, urezana je u najintimniji dio našeg bića. Tražimo, želimo i nastojimo postići sreću u svemu što radimo, a posebno u svim našim željama i ljubavima. Aristotel je to već shvatio prije dvadeset i tri stoljeća. U prvom poglavlju svoje Nikomahove etike napisao je da se svi ljudi slažu da je sreća vrhovno dobro s obzirom na koje biramo sva druga dobra (zdravlje, uspjeh, čast, novac, užitke, itd.). [2]

Stvarnost

Teoretski, svi to znaju i kažu: "Ono što želim jest biti sretan." A ipak se čini da je nešto pošlo po zlu jer ljudi često ne uspiju postići sreću. Možda smo imali iskustva gledanja lica ljudi oko nas dok putuju vlakom ili autobusom, među kojima su bila i ona obilježena tugom, zabrinutošću i boli. "Ljudi umiru i nisu sretni", pesimistično je primijetio pisac dvadesetog stoljeća, ateist. Pa smo se možda ponekad pitali: "Gospodine, što se ovdje događa?"

Plan za stvaranje uključivao je našu sreću, ali nešto je pošlo po zlu. Ne uspijevamo uvijek biti sretni, a često, možda zbog toga, ni druge ne usrećimo. Štoviše, nerijetko možemo uzrokovati da oni oko nas pate djelujući na nepristojan i čak okrutan način. Često moramo reći: „Gospodine, smiluj se svom narodu! Gospodine, oprosti nam za toliko okrutnosti! "[3], kako je papa Franjo molio tijekom svog posjeta

Auschwitz-Birkenau na Svjetski dan mladih 2016. Kasnije te večeri, obraćajući se publici s prozora nadbiskupske rezidencije, dodao je: "Koliko boli! Koliko okrutnosti! Je li moguće da smo mi ljudi, stvoreni na Božju sliku, sposobni za to?"

Što se dogodilo? Zašto je toliko ljudi nesretno? Zašto određene stvari koje obećavaju toliko sreće - prijateljstvo, obiteljske veze, društveni odnosi, stvorena dobra - ponekad postanu izvor tolikog nezadovoljstva, gorčine i tuge? Kako je moguće da smo sposobni nanijeti toliko štete? Odgovor na ta bolna pitanja sažet je jednom riječju: grijeh.

Neprijatelj sreće

Riječ "grijeh" na latinskom je peccatum, što znači "zločin, krivica ili djelovanje krivice". Na grčkom jeziku u Novom zavjetu riječ koja se koristi za "grijeh" jest hamartia, što znači "neuspjeh u postizanju cilja",

"promašaj mete", a što se posebno koristilo kad se govorilo o ratniku koji je promašio metu kopljem. Konačno, na hebrejskom je uobičajena riječ za "grijev" jattáth, što znači "pogriješiti" u smislu da ne udarimo u središte mete ili da ne postignemo točan cilj ili objekt.

Dakle, prvi osjećaj grijeha jest onaj o promašaju cilja. Pucamo strelicom usmjerenom prema sreći, ali promašimo. U tom je smislu grijeh pogreška, tragična pogreška i ujedno obmana. Tražimo sreću tamo gdje je ne možemo pronaći (poput slave ili moći); posrćemo na putu prema njemu (na primjer, nagomilavajući suvišnu robu koja zaslijepi naše srce potrebama drugih); ili, što je još gore, zamijenimo našu čežnju za srećom s nekom drugom ljubavi (kao što je slučaj kod nevjerne ljubavi). Ali uvijek je u osnovi svakog grijeha traženje dobra - stvarnog ili prividnog - za koje mislimo da će nas

usrećiti. Nikada nećemo shvatiti grijeh sve dok ne prepoznamo neispunjenu čežnju za srećom koja vodi do njeg. Gospodin nas je upozorio: *Jer iznutra, iz čovjekova srca, izlaze zle misli, blud, krađa, ubojstvo, preljuba, žudnja, opakost, prijevara, lažljivost, zavist, kleveta, ponos, budalaština (Mk 7, 21-22).*

Ponekad, snažna želja za nečim grešnim proizlazi iz nedostatka stvarne ljubavi u čovjekovom životu, što dovodi do nemira i tuge i pokušaja da se to pokuša razriješiti na pogrešan način. Na primjer, netko tko se osjeća ne voljenim i nema jake emocionalne veze, bilo da je riječ o Bogu ili vlastitoj obitelji ili prijateljima, može reagirati sumnjom i agresijom, pa čak i nepravdom, kad se suoči s tuđim tvrdnjama o njima kako bi se zaštitio i prevladao vlastitu nesigurnost. Ili će možda tražiti zamjenu za ljubav koja im nedostaje u „lakoodbacujućim“

vezama, laganim užicima ili materijalnim stvarima.

Samo nas Božja ljubav u potpunosti zadovoljava. [4] Benedikt XVI. ovako je rekao: „Sreća je nešto što svi želimo, ali jedna od velikih tragedija na ovome svijetu jest to što je toliko ljudi nikad ne može pronaći jer je traže na pogrešnim mjestima. Ključ je vrlo jednostavan - istinska sreća je u Bogu. Moramo imati hrabrosti da svoje najdublje nade polažemo samo u Boga, a ne u novac, karijeru, svjetski uspjeh ili u svoje odnose s drugima, nego u Boga. Samo On može zadovoljiti najdublje potrebe naših srca.” [5] S druge strane, kada Ga zaboravimo, lako je osjetiti frustraciju, tugu i očaj, posljedice praznog srca. Otuda taj savjet svetog Josemarije ima toliko smisla: "Ne zaboravi, sine moj, da za tebe na zemlji postoji samo jedno zlo kojeg se moraš bojati i izbjegavati mилошću Božjom: grijeh." [6]

Uvreda Bogu, našem ljubaznom Ocu

Zbornik Katekizma grijeh definira kao "prijestup protiv Boga u neposlušnosti Njegovoj ljubavi". [7] Ali mnogi se ljudi pitaju: "Je li Bogu doista stalo? Je li utjecao na ono što ja radim, čak i na ono što mislim? Kako mogu povrijediti Boga? Može li Bog trpjeti ili osjećati bol? Kako mogu uvrijediti Boga koji je apsolutno transcendentan?"

Ako pod uvredom želimo nanijeti štetu, očito Bog ne može biti uvrijeđen ničim što radimo. Ništa što radim ne može naštetiti Bogu. Ali Bog je ljubav. Otac je pun ljubavi prema svojoj djeci i ima za nas suosjećanja. Osim toga, Bog je postao jedan od nas kako bi preuzeo na sebe naše grijehe i otkupio nas. Benedikt XVI. je u svojoj drugoj enciklici rekao: „Bernard iz Clairvauxa skovao je čudesan izraz: *Impassibilis est Deus*,

sed non incompassibilis. Bog ne može trpjeti, ali može imati suosjećanje. Čovjek toliko vrijedi za Boga da je i sam postao čovjek da bi s čovjekom trpio na potpuno stvaran način, u tijelu i krvi, kako nam je otkriveno u izvještaju Isusove muke. Dakle, u svim ljudskim patnjama pridružuje nam se onaj koji tu patnju doživljava i nosi sa sobom; stoga je suosjećanje prisutno u svim patnjama, utjeha Božje suosjećajne ljubavi." [8] Možemo se prisjetiti snažnih riječi svetog Pavla o Kristovom otajstvu: *Radi nas je učinio da bude grijeh koji nije znao grijeha, tako da u njemu možemo postati pravednost Božja (2 Kor 5,21).*

Na neki način Bog trpi s našim grijehom jer nam nanosi štetu. On nije hirovito biće koji grijehom proglašava djelovanja koja su sama po sebi ravnodušna i zabranjuje ih da vidi hoćemo pokazati poslušnost izbjegavanjem istih. Umjesto toga, on

je ljubazni Otac koji nam govori što nam može naštetiti i ometati sreću na koju smo pozvani. Njegove se zapovijedi mogu usporediti s uputama za čovječanstvo o tome kako postići sreću, a ne ometati sreću drugih (trebamo imati na umu da je sadržaj ovog priručnika upisan u našu stvorenu prirodu, a naša savjest, kad je spontano otvorena istini, shvaća ih).

Grijeih ozljeđuje Božju ljubav prema nama - Ljubav koja teži da nas učini sretnima. Kad griješimo, to je kao da Bog kroz suze plače: „Ali što radiš, dijete moje? Zar ne shvaćate da to šteti vama i mojoj drugoj djeci? Ne čini to! Ne budi glup! Gledajte, tamo nećete naći sreću koju tražite, već sasvim suprotno! Slušajte me!" Otuda možemo reći da je grijeh "uvreda protiv Boga u neposlušnosti Njegovoj ljubavi." [9] Mi vrijeđamo Njegovu ljubav i sumnjamo u nju našim grešnim djelima.

Vrijedi dodati da se Bog nikad ne ljuti na nas. On se nikada ne osvećuje, čak i kad griješimo. U tim trenucima to je kao da pati s nama i za nas u Kristu. Klement Aleksandrijski rekao je da „Bog, u svojoj velikoj ljubavi prema čovječanstvu, dolazi u pomoć kao kada majka-ptica leti jednom od svojih mladih koji je pao iz gnijezda; a ako zmija otvori usta da proguta malu pticu, majka leprša okolo i izgovara krike tuge zbog svog dragog potomstva (usp. Pt 32,11). Tako Bog traži svoje palo stvorenje očinskom ljubavlju. Liječi ga od pada i progoni zmiju. On oporavlja mladog i potiče ga da leti do gnijezda.”[10] Kako je dobar Bog!

Bog je poput oca iz prispodobe o razmetnom sinu koji žarko pregledava horizont ne bi li ugledao svog grešnog sina (usp. Lk 15, 11-19). Grijech nas udaljava od Boga. Ali to nije istina i za Boga. Mnogi evanđeoski odlomci pokazuju kako

Isus traži grešnike i brani ih od napada pismoznanaca i farizeja. Bog se ne udaljava od nas. Nikad nas ne prestaje voljeti. Naša udaljenost od Njega stvorena je u našem vlastitom srcu, iznutra. Ali Božje srce ostaje privrženo nama. Mi smo ti koji se zatvaramo za Njegovu ljubav. A jedan korak prema Njemu s naše strane dovoljan je da se Njegova milost ulije u našu dušu. *Usta i pođe svom ocu. Dok je još bio daleko, njegov ga otac ugleda, ganu se, potrča, pade mu oko vrata i izljubi ga.* (Lk 15,20). Grijeih je glavni neprijatelj naše sreće, ali on ima malo moći nad Božjim milosrđem: „Svi smo grešnici. Ali On nas voli, On nas voli." [11] To je naša nada.

Napad na ljudsku solidarnost

Nakon što govori o uvredi protiv Boga, Kompendij dodaje da grijeh, sav grijeh, "ranjava ljudsku prirodu i nanosi štetu ljudskoj

solidarnosti." [12] Ali možemo se usredotočiti na drugi dio: grijeh oštećuje ljudsku solidarnost. Suočeni s ovom tvrdnjom, neki ljudi pitaju: "Zašto je osobni grijeh loš ako ne utječe na druge ljude, ako nikome ne nanese štetu?" Zapravo, već smo vidjeli da, griješeći, nekome naštećujem: sebi. I upravo zbog toga vrijeđam Boga. Ali sada ćemo pokušati shvatiti zašto sav grijeh, pa i onaj najskriveniji, šteti jedinstvu među ljudskim bićima.

Postanak opisuje kako je prvi grijeh prekinuo vezu prijateljstva koja je ujedinila ljudsku obitelj. Nakon pada vidimo muškarca i ženu kako jedno u drugo upiru optužujući prst: *Žena koju si stavio uza me - ona mi je dala sa stabla pa sam jeo (Postanak 3,12)*, kaže Adam. Njihov odnos, obilježen prije čudesnom ljubavi, sada nosi oznaku želje i dominacije: *Žudnja će te mužu tjerati, a on će gospodariti*

*nad tobom (Postanak 3,16), Bog reče
Evi. [13]*

Sveti Ivan Pavao II rekao je u vezi s tim: „Budući da se grijehom čovjek odbija pokoriti Bogu, uništena je i njegova unutarnja ravnoteža pa tako i unutar njega nastaju proturječnosti i sukobi. Ranjen na ovaj način, čovjek gotovo neizbježno uzrokuje štetu na tkivu svog odnosa s drugima i stvorenim svijetom.”[14] Oni koji se daju ponijeti unutarnjim grijesima kivnosti ili osude već se nepravedno odnose prema drugima i nemoguće je spriječiti vanjske propuste u ljubavi koju duguju bližnjem, ili čak izvanjske pogreške protiv milosrđa. Oni koji poćine grijehe nećistoće, pa makar i samo u unutrašnjosti, narušavaju sposobnost ispravnog pogleda, a samim time i ljubavi, i neke ljude već tretiraju kao predmete, a ne kao osobe. Oni koji samo sebićno razmišljaju o svojim potrebama naći će se u ćinjenju

nepravde i maltretiranja okoline koju dijele s drugima. Grijeh unosi unutarnju podjelu u čovjeka, gubitak slobode tako da: „kao slabo i grešno biće, često čini ono što ne bi htio i ne čini što bi htio. Dakle, on pati od unutarnjih podjela i odatle potječu toliko velika neslaganja u društvu."[15]

Grijeh sije podjelu u srcima muškaraca i žena i ometa njihov zajednički napredak prema sreći. Vidjeti grijeh u svojoj oštroj stvarnosti može dovesti do iskušenja da postanemo pesimistični i tužni, pogotovo ako skrenemo pogled s Krista. Ali razmišljajući o Isusu koji nosi Križ, koji pati, ali je spokojan, koji je slab, ali veličanstven, ispunjava nas nadom i optimizmom bez obzira na to koliko su velike naše bijede i grijesi: „Njegov na pad podiže, njegova smrt vraća u život. Na naše padanje iznova i iznova u zlo, Isus reagira svojom odlučnošću

da nas otkupi, s obiljem opraštanja. I da nitko ne očajava, opet se umorno podiže, zagrlivši križ."[16]

José Brage

[1] Zbirka Katekizma Katoličke crkve, 1.

[2] Usp Aristotel, Nicomacheova etika, br. 1095-1097, Hackett Publishing Company, Indianapolis 1999, prijelaz. T. H. Irwin.

[3] Papa Franjo, posjet Auschwitzu, 29. kolovoza 2016.

[4] Zbirka Katekizma Katoličke crkve, br. 361..

[5] Benedikt XVI., Obraćanje studentima Sveučilišta St. Mary, Twickenham, London, 17. rujna 2010.

[6] Sveti Josemarija, Put, 386.

[7] Zbirka Katekizma Katoličke crkve, br. 392

[8] Benedikt XVI, Enc. Spe Salvi (30. studenog 2007.), br. 39.

[9] Zbirka Katekizma Katoličke crkve, br. 392.

[10] Klement Aleksandrijski, Protrepticus, 10.

[11] Papa Franjo, riječi s prozora rezidencije krakovskog nadbiskupa tijekom Svjetskog dana mladih, 29. kolovoza 2016.

[12] Zbirka Katekizma Katoličke crkve, br. 392.

[13] Usp. Katekizam Katoličke crkve, br. 400.

[14] Sveti Ivan Pavao II., Apostolska pobudnica Reconciliatio et

Paenitentia (2. prosinca 1984.), br. 15.

[15] Vatikanski sabor II, Pastoralni ustav Gaudium et spes (7. prosinca 1965.), br. 9.

[16] Sveti Josemarija, Križni put, 7. postaja

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/hr-hr/article/zivot-bez-
boga/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/zivot-bez-boga/) (10.08.2025.)